

ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ

- ರಜನಿ ದ್ವಿವೇದಿ

ಸಾರಾಂಶ: ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ/ಕಿಯೊಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಸಂವಹನ ಸಾಧನ ಮಾರ್ಗವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಚರ್ಚೆ, ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ, ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಲೇಖಕರು ತರಗತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿ-Multilingual classroom, ತರಗತಿ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ - Classroom communication and interaction, ಭಾಷೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಮೀರಲು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ- breakthrough the boundaries of a language, ಅರ್ಥೈಸುವುದು- meaning making, ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲುದು- use of own language increase participation, ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ- giving voice to languages of children in class.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಲು ನನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ಬಹುಪಾಲು ಮಕ್ಕಳು ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕಲಿಕಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಚತ್ತೀಸ್‌ಗಠಿ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹಾ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು (ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಗಳೇ

ಹೊರತು ಪಠ್ಯದ ಭಾಷೆ ಅಲ್ಲ). ನನಗೆ ಚತ್ತೀಸ್ಕರಿಯ ಒಂದು ಪದವೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಕಾರಣ, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತೆ ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವಿದೆಯೆ ಎಂದು ನಾನವರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೌದೆಂದರು. ನಾನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮರುದಿನವೇ ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕತೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲೇ (ಕಾಲು ಭಾಗವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿರಲಿಲ್ಲ) ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಕತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮಟ್ಟ ಬಹಳಷ್ಟು ಕುಗ್ಗಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಸುಮಾರು ೮೦% ಮಕ್ಕಳು ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇನ್ಯಾವುದೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವುದನ್ನು (ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ನಕಲು ಮಾಡುವುದು, ಬಾಟಲ್ ಇಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮ ಪೆನ್ನಿನ ಜೊತೆ ಆಡುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ) ನೋಡಿದೆ. ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಕತೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಯಾರೂ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ (ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ? ಮರ ಎಲ್ಲಿತ್ತು?). ಇದಕ್ಕೂ ಅವರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅನಂತರ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕತೆಯ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಕಾರಣ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹಗಳು ಮಾಯವಾಗಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೆ ಕತೆ ಅರಿವಿಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಇಂಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಕತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಂಡ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕತೆಯನ್ನು ಅವರ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಲು ನಮಗೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ನಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು.

ಕೆಲವರು ಗೊಂದಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅನುವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲು ನಾಚಿದರು, ಮತ್ತಿತರರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅನುವಾದದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರಿಗೇ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಂತಹ ಮೂರ್ಖತನವೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿರಬಹುದು.

ಅನಂತರ ನಾನು ಖಿನ್ನತೆಯ ತರಗತಿಯ ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಕತೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. ನಾನು ನಿಜವಾಗಲೂ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದ. ಮೂರು ಬಾರಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉತ್ತರವನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ನಾಚಿಕೆಯ ಒಂದು ನಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ಅವನು ಕತೆಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ತರಗತಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಕತೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕತೆ ಮುಗಿದ ಅನಂತರ ನಾನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ತರಗತಿಯು ಅಂದಿಗೆ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅಂದಿನಿಂದ ನಿಜವಾದ ತರಗತಿ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಮೇಣ ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಭಾಷೆ(ಗಳ)ಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾವಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ, ಚಿತ್ರ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡೂ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೂಲಕ, ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂವಾದಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ, ಅವರು ಯಾವುದೇ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವರು, ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಹಾಸ್ಯಮಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಜಗಳ, ಹಾಡು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾವುದೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಲದಲ್ಲಾದ ಅನುಭವ ಅಥವಾ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಹಾ ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತರಗತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಹಾ ಮುಂದಾದರು. ಮೊದಲು ನನಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದಿದ್ದ ಕೆಲವು

ಮಕ್ಕಳ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಹಾ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅವರು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಂದರು, ಮತ್ತು ಮೊದಲಿನಂತೆ ತಾವು ಬಯಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಸಂವಾದಗಳ ಈ ಇಡೀ ಒಡನಾಟವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೂ ಬಹಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೆನಿಸತೊಡಗಿತು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇದು ಕೇವಲ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಬಹುವಚನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ರೂಪುತಳೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬುದೂ ಸೇರಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಹೇಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ನಾವು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಲಿತುಕೊಂಡೆವು. ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊರತಂದವು- ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೃತ್ತಿ ಏನು, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಕುರಿತೂ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆದ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿ ಮಗುವೂ ಪ್ರಮುಖವೆಂದೂ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ/ಅವಳ ಕೊಡುಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೆಂದೂ ಇದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದರೊಡನೆ ನಾವು ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆ, ಅನನ್ಯತೆ ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಘನತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ನಡುವಿರುವ ಅಂತರ್ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದೆವು.

ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಾದ ಈ ಅನುಭವವು ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಕುರಿತಂತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಿತು. ಒಂದು 'ಭಾಷೆಯ' ಗಡಿಯನ್ನು ಮೀರಲು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಗೌರವಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಸಂವಹನದ ಏಕೈಕ ಸಾಧನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆ ತರಬಲ್ಲದು. ಅದರೊಡನೆ ಅರ್ಥೈಸುವುದನ್ನು, ಕಲಿಸುವುದನ್ನು, ಯೋಚಿಸುವುದನ್ನು, ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧನವೂ ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಈ ಅನುಭವವು ಮೊದಲು ನಾನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬೋಧನಾ ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತ್ತೇ? ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹಿಂಜರಿದರು? ಇದು ನಾನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲಪಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಾನು ಕಲಿಯಬಹುದಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕಿಯು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕಲಿಕಾ ರೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಲ್ಲರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಕಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಲ್ಲರು, ಹೀಗೆ ತರಗತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂವಹನ ಹಾಗೂ ಒಡನಾಟವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬಲ್ಲರು.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು' ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಭಾಷೆ ಅರಿಯದೇ ಹೋದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕೊಡುಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕುಗ್ಗಬಹುದೆಂದೂ, ಅವರದ್ದೇ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಅವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲದೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೇನೋ ಸರಿ, ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಆಗುವ ಲಾಭ ಅಪಾರವಾದದ್ದು, ನಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಲಾಭದ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿನದು.

* * *

ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

- ೧) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು ಲೇಖಕಿಯವರ ಅನುಭವವೇನು? ಅದರ ಮಹತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯೇನು?
- ೨) ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕಿ/ಲೇಖಕಿಯವರ ಸಂಬಂಧ ಆಪ್ತವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು? ಈ ಸಂಬಂಧದ ಮಹತ್ವವೇನು?

೨) ಶಿಕ್ಷಕಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಮೀರುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡರು? ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವವೇನು?

ರಜನಿ ದ್ವಿವೇದಿ: ಇವರು ವಿದ್ಯಾಭವನ ಎಜುಕೇಶನ್ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಉದಯಪುರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. rajni@vidyabhawan.org

ಅನುವಾದ: ಉಷಾ ಬಿ ಎನ್ / ಪರಿಶೀಲನೆ: ನಾಗಮಣಿ ಎಸ್ ಎನ್

ಮೂಲ: *Language and Language Teaching*, Volume 2 Number 1
January 2.

